

AMERİKA’DA YAŞAYAN TÜRKLERDE ETNİK KİMLİK, KÜLTÜRLEŞME, DİNDARLIK VE BUNLARIN YAŞAM MEMNUNİYETİNE ETKİSİ

Abdurrahim GÜLER* Tuğça POYRAZ TACOĞLU**

ÖZ

Bu makalede Amerika’da yaşayan Türk göçmenlerin yaşam memnuniyetleri açısından sergiledikleri farklılıklar incelenmektedir. Yaşam memnuniyetini etkileyen faktörler olarak Türk göçmenlerin dindarlığı, sosyo-ekonomik seviyeleri, Amerika’daki yaşam süreleri, sahip oldukları miras kültürleri ve Amerikan ev sahibi kültürle kültürleşme süreçleri ve kendilerini etnik kimlikle tanımlama dereceleri ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de doğup Amerika’ya yerleşen 344 Türk göçmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri Vancouver Kültürleşme İndeksi, Çok Gruplu Etnik Kimlik Ölçeği ve Yaşam Memnuniyeti Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Bu ölçeklerin yanı sıra örnekleme demografik özelliklerini kapsayan anket uygulanmıştır. Genel olarak bakıldığında Amerika’daki Türk göçmenlerin yaşam memnuniyetlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada lojistik regresyon testi kullanılmıştır. Buna göre ilk model, dindarlık derecesi ve sosyo-ekonomik seviye arasında farklılıkları göstermektedir. Son model ise dindarlığının, sosyo-ekonomik seviyenin ve ev sahibi kültürle kültürleşmenin artmasının yaşam memnuniyetini pozitif olarak etkilediğini açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etnik Kimlik, Kültürleşme, Gidilen Yerde Yaşama Süresi, Dindarlık, Yaşam Memnuniyeti.

Ethnic Identity, Acculturation, Religiosity of Turkish Immigrants in the United States and Their Relations to Life Satisfaction

ABSTRACT

This study examines the differences in life satisfaction for Turkish immigrants in the United States. The religiosity, socio-economic status (SES), duration of residence, acculturation to heritage and host culture, and the degree of ethnic identification in the United States of Turkish immigrants are discussed as possible factors influence on life satisfaction. Data are obtained from 344 Turkish-born adult immigrants who live in the United States. The Questionnaire is filled with several measures; including demographic background, Vancouver Index of Acculturation, Multiethnic Identity Measure, and Satisfaction with Life Scale. On the whole, the Turkish immigrants were found to be quite satisfied with their life in the United States. Logistic regression models are computed to compare factors on life satisfaction. Initial differences are obtained in the first model among religiosity and SES. The final model indicates that an increased in participant’s religiosity, being in higher SES, and more acculturation to host culture significantly explains the positive effect on life satisfaction.

Keywords: Ethnic Identity, Acculturation, Duration of Residence, Religiosity, Life Satisfaction.

GİRİŞ

Yüzyıllardır insanoğlu çeşitli sebeplerden ötürü sürekli hareket halindedir. Birleşmiş Milletler (2013) verilerine göre 2013 yılı itibariyle 232 milyon insan, doğduğu toprakların dışında başka bir yerde yaşamını sürdürmektedir. Savaşlar, iç karışıklıklar, ekonomik sorunlar, nüfus dengeleri, dini ve politik süreçler insanların kendi yurtlarını terk etmelerinin başlıca

* Yrd. Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü. aguler@agri.edu.tr

** Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü. tpoyraz@hacettepe.edu.tr

sebepleridir. İnsanlar, daha iyi ekonomik şartlara ve hayat standartlarına ulaşmak veya yeni yerler görmek için doğdukları toprakları gönüllü olarak terk ettikleri gibi, ölüm korkusu ve işkence gibi zorlayıcı faktörler sebebiyle de yaşadıkları yerleri istemeden terk edebilirler (Van Oudenhoven 2006: 163). Bu hareketin yönü, çoğunlukla güvenli görülen ve ekonomik fırsatların daha yoğun olduğu Batı ülkeleri ile diğer gelişmiş ülkelerdir. Son iki yüzyıllık süreçte dünyanın her tarafından Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'ne göç her geçen gün artmakta ve ABD bir sığınak olarak görülmektedir. Bu göç kervanına katılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısı da önemli ölçüde artış göstermiştir. Amerikan verilerine göre, Amerikan toprakları dışında doğan fakat ABD'de yaşayan Türk göçmenlerin sayısı 197.550'dir (U.S. Census Bureau 2012). Göçmenlerin farklı kültüre sahip bir ülkede yaşaması; onların etnik kimliklerini, kendi miras kültürlerini, ev sahibi kültürle olan ilişkilerini ve dolayısıyla yaşam memnuniyetlerini de kaçınılmaz olarak etkilemektedir (Zagefka ve Brown 2002:171). ABD'de yaşayan Türk göçmen nüfusuna rağmen Türk göçmenlerle ilgili yapılan araştırmalar yok denecek kadar azdır. Amerika'nın gerek küresel kültürün baş aktörlerinden olması ve çok kültürlü bir etnik doku taşıması gerek Amerika'daki Türklerin eğitim seviyeleri ve göç nedenleri yönünden Avrupa'daki Türklerden farklılıklar göstermesi (Çolak Bostancı 2014:106) bu çalışmayı göçmen Türklerin kültürleşme süreci ve yaşam memnuniyetlerinin anlaşılması açısından önemli kılmaktadır.

Çalışmada Türk göçmenlerle ilgili ele alınan kavramlardan birisi etnik kimlik kavramıdır. Brubaker (2004:31)'e göre etnik kimlik, kişinin kendi etnik grup üyeliğini algılama, tanımlama ve anlama bakımından diğer gruplardan ayıran sosyal bir yapıdır. Bu yapı; etnik öz-kimlik, aidiyet duygusu ile etnik gruba karşı olumlu veya olumsuz tavırları kapsayan çeşitli boyutlara sahiptir. Dolayısıyla bu boyutlar kişiyi bir gruba veya topluma bağlar (Phinney 1992:158) ve kendisini güvene alınmış hissettirir fakat güven hissi, etnik grubun avantajlı veya dezavantajlı olma durumuna göre değişebilmektedir. Etnik kimliğin bu boyutlarının yanında, günümüz dünyasında kültürel değişim ve etkileşim de kültürel açıdan kaçınılmaz bir gerçekliktir. Bu gerçeklik, gerek sosyo-biyolojik güçler gerek de durumsal sosyo-kültürel faktörler tarafından dayatılır (Trimble 2003:4). Kültürel etkileşim veya kültürleşme, farklı kültürel arka planlara sahip en az iki kültürel grubun belli bir zaman diliminde ve mekânda bir arada bulunması ve yüz yüze etkileşimde olmasını ifade eder (Redfield, Linton ve Herskovits 1936:149; Social Science Research Council 1954:974; Berry 1970:239). Göçmenlerin temel hedeflerinden birisi, kendi miras kültürleri ile baskın ev sahibi kültürü arasında bir uzlaşma arayışı olduğundan, son dönemde etnik kimlik ve kültürleşmenin yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisi yaygın olarak araştırma konusu olmuştur.

Bireylerin kültürleşme süreci, farklı kültürleri paylaşan bireyler bir arada yaşadığı müddetçe varlığını devam ettirmektedir. Ayrıca bu süreç, bireylerin etkileşim oran ve amaçlarına göre diğer kültürün dilini, yemek alışkanlıklarını, giyinme tercihlerini ve düşünme biçimlerini öğrenme gibi farklı aşamalarda ortaya çıkmaktadır. Borjas (1989:472)'a göre göçmenler, yeni bir ülkeye gittikleri zaman genellikle o ülkenin dili, kültürü, eğitim ve iş tecrübesi gibi birçok yetenek ve beceriden yoksundurlar. Berry (2005:700)'e göre kültürleşme süreci bazen kolay ve sancısız (dil öğrenme gibi), bazen de çatışmalı ve stresli (din farklılığı gibi) bir süreç olabilmektedir. Şayet kültürel etkileşim, dostane ve her iki kültürün üyelerinin isteği ile gerçekleşirse yaşam memnuniyeti yükselir; aksine düşmanca ve zorla bir etkileşim gerçekleşirse kültür çatışmasına yol açar ve neticesinde bireyler psikolojik da olarak

etkilenirler. Bu nedenle Berry ve meslektaşları kültürleşme sürecinin beş farklı kategoride ortaya çıkabileceğini belirtmişlerdir. Birincisi, yeni bir çevrede, yeni bir ev tipinde, daha kalabalık bir ortamda yaşamak gibi fiziksel olan değişikliklerdir. İkincisi, yeni beslenme tarzları, yeni hastalıklar ve melez ırklar gibi olan biyolojik değişikliklerle ilgilidir. Üçüncüsü sosyal, ekonomik, politik ve dini yapılarıdaki değişiklikler ile bunların yeni formları gibi olan kültürel değişikliklerle ilgilidir. Dördüncüsü sosyal ilişkiler bağlamında meydana gelen grup- içi ve grup-dışı ile baskın kültürün hâkimiyetinde meydana gelen değişikliklerdir. Yeni bir sosyal çevrede yaşamaktan dolayı meydana gelen davranışsal ve tutumsal değişiklikler sonucunda ortaya çıkan sosyo-psikolojik değişimler ise kültürleşme sürecindeki en son kategori olarak tanımlanmıştır (Berry, Kim, Minde, ve Mok 1987:492).

Zor ve stresli olan göç süreci kişinin yaşam memnuniyetini de etkilemektedir, çünkü farklı bir kültür ile etkileşime geçmenin kendi içerisinde handikapları vardır. Göçmenler yeni bir toplum ve ülkede yaşamaya başladığında o ülkenin hâkim dilini öğrenmek, temel ihtiyaçlarını karşılamak için devlet kurumlarıyla iletişime geçmek, bazı gereklilikleri yerine getirmek (örneğin, çocuğunu okula kaydettirmek veya ehliyet almak gibi) ve ev sahibi toplumla nasıl iletişime geçeceğini öğrenmek mecburiyetindedir. Ayrıca ev sahibi kültürün bireyseli veya kolektivist bir toplumsal yapıya sahip olması da göçmenlerin yaşam memnuniyetlerini etkilemektedir (Organista, Marin ve Chun 2010:118).

Kendini etnik kimlikle tanımlamanın yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalarda benzer ve farklı göçmen grupları için tutarlı sonuçlar bulunmamıştır. Son dönem çalışmalarda etnik kimlikle tanımlanma derecesinin yaşam memnuniyeti üzerinde hem pozitif (Dimitrova ve diğerleri 2013; Köydemir 2013; Morawa ve Erim 2014), hem negatif (Birman Trickett ve Vinokurov 2002; Mahmud ve Schölmerich 2011), hem de nötr (Neto 2001) bir etkisi olduğu bulunmuştur. Ward (2006), Yeni Zelanda’da yaşayan gençler üzerinde yaptığı araştırmada etnik kimlikle tanımlanma derecesinin artması ile yaşam memnuniyetinin yükselmesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde İsveç ve Norveç’te Türk göçmenlerle yapılan bir araştırma da etnik kimliğin güçlü olmasının yaşam memnuniyetinin de yükselmesine yol açtığı sonucuna ulaşmıştır (Virta, Sam ve Westin 2004). Bunların aksine Hollanda’da Türk göçmenlerle yapılan bir araştırmada etnik aidiyeti zayıf olanların daha iyi yaşam memnuniyetine sahip oldukları bulunmuştur (Vedder ve Virta 2005). Dahası, Los Angeles’te yaşayan Hintliler ile yapılan çalışmalarda etnik kimlik ile tanımlanma derecesi ile yaşam memnuniyeti arasında herhangi bir bağ bulunmamıştır (Farver, Narang ve Bhadha 2002).

Göçmenlerin dindarlık dereceleri yaşam memnuniyetini etkileyen bir başka faktördür. Yapılan çalışmalarda dindarlık derecesinin yaşam memnuniyeti ile pozitif bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. Hovey (2000a:146) dindarlık dereceleri daha yüksek olan Meksikalı göçmenlerin yaşam memnuniyetleri daha yüksek olarak bulunmuştur. Hovey’e göre daha dindar olanların ruhsal risklere karşı din gibi güçlü bir koruma kalkanları vardır. Buna rağmen Friedman ve Saroglou’ya (2010:190) göre Avrupa’da yaşayan Müslümanlar için dindarlık derecesinin yaşam memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur. Bu durum kültürel ve grup içi bağlamsal faktörlere bağlanabilir. Şöyle ki dindarlık bir göçmen topluluk için yaşam memnuniyeti üzerinde pozitif bir katkı sağlarken başka bir topluluk için hiçbir etkisi olmayabilir.

Göç edilen ülkedeki yaşama süresinin de kişinin yaşam memnuniyetini etkilediği görülmüştür. Farklı göçmen gruplarının gençleriyle yapılan bir araştırmaya göre ev sahibi ülkede geçirilen yaşama süresinin uzaması, anlamlı bir şekilde ve pozitif olarak göçmenlerin yaşam memnuniyetlerini artırmaktadır (Liebkind ve Jasinskaja-Lahti 2000).

Bu çalışma, aşağıdaki iki araştırma sorusuna cevap arayarak literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir:

- Türk göçmenlerin kendilerini etnik kimlikle tanımlamaları ile yaşam memnuniyetleri arasında nasıl bir ilişki mevcuttur?
- Amerika’da yaşayan Türk göçmenlerin cinsiyetleri, aile yapıları, dindarlık dereceleri, ABD’deki legal statüleri, sosyo-ekonomik düzeyleri, ABD’deki yaşam süreleri, sahip oldukları miras kültürleri ile baskın Amerikan kültürü ve kendini etnik kimlikle tanımlamaları yaşam memnuniyetlerine ne derece etki etmektedir?

METODOLOJİ

İşlem

Araştırma için Florida Eyalet Üniversitesi Etik Kurulu’ndan gerekli izin alındıktan sonra, Florida, Kaliforniya, Texas ve New York eyaletlerinde yaşayan Türklerle iletişime geçilmiştir. İletişime geçilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden Türklerden ya yüz yüze ya da online olarak anket formlarını doldurmaları istenmiştir. Ayrıca anketin giriş bölümünde araştırmanın amacı, katılımcıların hakları ve yönergeleri içeren katılım sözleşmesi yüz yüze olan görüşmelerde katılımcılara okunmuş, uzak olan katılımcılara da email olarak gönderilmiştir. Bu çalışmada, anketler hem Türkçe hem de İngilizce olarak uygulanmıştır (Brislin 1986).

Katılımcılar

Bu çalışmanın verileri, ABD’ne göç etmiş ve en az bir yıldır orada yaşayan 344 Türk göçmenden toplanmıştır. Katılımcıların 186’sı (%54.1) erkek ve 158’i (%45.9) kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 19 ile 69 arasında değişmekte iken, ortalama yaş 37.72 ve standart sapma ise ± 10.92 ’dir. Katılımcıların ABD’deki ortalama yaşam süreleri 13.48 yıl ve standart sapma ise ± 10.83 iken, ABD’de kalma süresi 1 yıl ile 49 yıl arasında değişmektedir. Tamamlanan eğitim seviyesine bakıldığında, katılımcıların %11.3’ü lise diplomasına, %7.3’ü ön lisans, %29.1’i lisans, %35.5’i yüksek lisans ve %16.9’u doktora derecesine sahiptir. Katılımcıların tamamı ABD’de yaşamak için yasal bir izne sahiptir. Bunların 165’i (%48) ABD vatandaşı iken, 78’i (%22.7) yeşil karta ve 101’i (%29.4) ise çalışma iznli vize çeşidine sahiptir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, başka bir deyişle %86.3’ü, 17 yaşından sonra ABD’ye göç etmiştir. Araştırmanın örneklemini ABD’de yaşayan Türk nüfusuyla yaş, cinsiyet, eğitim gibi karakteristik özellikler açısından büyük bir benzerlik göstermektedir (U.S. Census Bureau 2012).

Veri Toplama Araçları

Etnik kimliği ölçmek için, Roberts ile diğerleri (1999) tarafından geliştirilen 6 maddeli “Çok Gruplu Etnik Kimlik Ölçeği” uygulanmıştır. Çok Gruplu Etnik Kimlik Ölçeği, etnik kimliğin “aidiyet” (Etnik grubuma karşı güçlü bir bağlılık hissediyorum), “etnik başarı” (Etnik

grubumun başarıları ile gurur duyuyorum) ve “etnik davranış ve pratikler” (Etnik grubumun geçmişini daha iyi öğrenmek için zaman ayırıyorum) gibi üç yönünü değerlendirmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin maddeleri 9 puanlı ($1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 9 = Kesinlikle Katılıyorum$) Likert formatında oluşturulmuştur. Yüksek puanlar etnik kimlikle tanımlanma derecesinin güçlü olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach's α ile hesaplanmış ve 0.79 ile yüksek ve kabul edilebilir bir değer bulunmuştur.

Katılımcıların kültürel etkileşim durumlarını değerlendirmek için Ryder, Alden ve Paulhus (2000) tarafından geliştirilen 24 maddelik “Vancouver Kültürleşme İndeksi” uygulanmıştır. İndeksin 12 maddesi Türk göçmenlerin sahip olduğu Türk miras kültürünün, diğer 12 maddesi ise baskın Amerikan kültürünün kültürel değerleri, sosyal ilişkileri, yemek tercihleri, evlilik, gelenek ve davranışları gibi faktörleri ölçmektedir. Her bir madde biri Türk miras kültürü, diğeri baskın Amerikan kültürü olmak üzere ‘Türklerin kültürel etkinliklerine katılımım’ ve ‘Amerikalıların kültürel etkinliklerine katılımım’ örneğinde olduğu gibi iki kez sorulmuştur. Ölçeğin, kültürleşmeye dâhil olan Türk miras kültürü ile baskın Amerikan kültürünü birbirinden bağımsız olarak değerlendirmek maksadıyla tek rakamlı maddeler Türk miras kültürü için, çift rakamlı maddeler ise baskın Amerikan kültürü için düzenlenmiştir. Ayrıca, ölçekler arası uyumu sağlamak için 9 puanlı ($1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 9 = Kesinlikle Katılıyorum$) Likert formatı kullanılmıştır. Kültürleşme Ölçeği'nin güvenilirliği Cronbach's α ile her bir kültür için ayrı ayrı hesaplanmıştır ve 12 maddelik Türk miras kültürü için 0.89 ve 12 maddelik baskın Amerikan kültürü için 0.86 gibi yüksek oranlar bulunmuştur.

Katılımcıların yaşam memnuniyetlerini ölçmek için; Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen “Yaşam Memnuniyeti Ölçeği” kullanılmıştır. “Çoğu açıdan, idealime yakın bir yaşamım var”, “Hayatımı yeniden yaşayabilseydim, hiçbir şeyi değiştirmedim” gibi toplamda 5 maddeden oluşan ve 9 puanlı ($1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 9 = Kesinlikle Katılıyorum$; dolayısıyla yüksek puan daha iyi yaşam memnuniyetini ifade etmektedir) Likert formatında olan bu ölçeğe, katılımcılar her bir ifadeye ne kadar katıldıklarını belirtmişlerdir. Yaşam Memnuniyeti Ölçeği katılımcıların sadece sosyo-ekonomik durumları, sağlıkları ve başarı/başarısızlıkları gibi belli yaşam alanları için memnuniyetlerini ölçmemekte, yaşamı bir bütün olarak ele alarak yaşamlarından ne kadar memnun olduklarını değerlendirmektedir. Bu çalışmada Yaşam Memnuniyeti Ölçeği'nin güvenilirliği Cronbach's α ile ölçülmüş ve 0.88 gibi yüksek bir oran bulunmuştur.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Betimsel Analizlerle İlgili Bulgular

Araştırma için kullanılan ölçeklerin madde sayısı, muhtemel puan aralığı, elde edilen puan aralığı, ortalama, standart sapma ve iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's α) Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Betimsel İstatistikler ve Ölçeklerin Güvenirlilik Katsayıları

Ölçekler	Madde Sayısı	Muhtemel Puan Aralığı	Elde Edilen Puan Aralığı	Ort.	SS	Cronbach's α
<i>Etnik Kimlik</i>	6	6-56	6-54	42.69	8.71	.79
<i>Miras Kültür</i>	12	12-108	24-108	85.76	15.61	.89
<i>Ev Sahibi Kültürü</i>	12	12-108	24-108	76.53	14.65	.86
<i>Yaşam Memnuniyeti</i>	5	5-45	7-45	30.77	7.87	.88

Betimsel istatistikler, katılımcıların etnik kimlikle tanımlanma derecesi ortalamasının 42.69, standart sapmasının da 8.71 olduğunu göstermektedir. Katılımcıların miras kültür ile etkileşimlerinin ortalaması 85.76 ve standart sapması 15.61 olarak bulunurken, baskın ev sahibi (Amerikan) kültürüyle etkileşimlerinin ortalaması 76.53 ve standart sapması da 14.65 olarak bulunmuştur. Yaşam memnuniyeti ortalaması 30.77 ve standart sapması ise 7.87 olarak bulunmuştur. Betimsel değerler katılımcıların etnik kimlikleriyle tanımlanma derecelerinin güçlü olduğunu göstermektedir. Bulgular, hem miras kültür ile hem de baskın Amerikan kültürüyle etkileşimin aynı anda ve birbirinden bağımsız olarak var olabileceğini, her ne kadar miras kültür ile etkileşimin ortalaması biraz daha yüksek olsa da her iki kültürün birbirlerinin alternatifi olmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca ABD'deki Türk göçmenlerin yaşam memnuniyetlerinin iyi ve ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir.

Ölçeklerin güvenirlilikleri Cronbach's α ile hesaplanmıştır. Etnik kimliğin iç tutarlılık katsayısı 0.79 iken, miras kültür ve baskın ev sahibi kültürü için sırasıyla 0.89 ve 0.86 ve yaşam memnuniyeti için de 0.88 gibi bütün ölçeklerin güvenirlilikleri yüksek ve kabul edilebilir oranda bulunmuştur. Dolayısıyla bütün bu ölçeklerin Amerika'da yaşayan Türkler için uygulanabilir ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Korelasyon Analiziyle İlgili Bulgular

Araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkiyi bulmak için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Pearson korelasyon analizi öncesi, bu testin varsayımlarını kontrol etmek için ön analizler yapılmış ve verilerin normal dağılıma sahip olduğu [etnik kimlik için veriler normal dağılımı ihlal etmesine rağmen örneklemimizin yeterince yüksek olmasından bu değerler ihmal edilmiştir (Pallant 2011)], doğrusallık ve eş varyanslık gösterdiği görülmüştür. Sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Değişkenler Arası Pearson Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6	7
<i>Cinsiyet</i>	–						
<i>Dindarlık</i>	-.053	–					
<i>ABD’de Yaşama Süresi</i>	.051	-.099	–				
<i>Etnik Kimlik</i>	.076	.287**	.024	–			
<i>Miras Kültür</i>	.030	.376**	.059	.682**	–		
<i>Ev Sahibi Kültürü</i>	.040	-.114*	.328**	.158**	.270**	–	
<i>Yaşam Memnuniyeti</i>	.007	.131*	.192**	.134*	.158**	.305**	–

*p < 0.05 (2-tailed). **p < 0.01 (2-tailed).

Tablo 2’deki sonuçlar, dindarlığın; etnik kimlik ile ($r = 0.287$, $n = 344$, $p < 0.01$), miras kültür ile ($r = 0.376$, $n = 344$, $p < 0.01$) ve yaşam memnuniyeti ile ($r = 0.131$, $n = 344$, $p < 0.05$) anlamlı ve pozitif bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca dindarlığın ev sahibi kültür ile ($r = -0.114$, $n = 344$, $p < 0.05$) anlamlı fakat negatif bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya çıkmıştır. ABD’de yaşam süresinin; ev sahibi kültür ($r = 0.328$, $n = 344$, $p < 0.01$) ve yaşam memnuniyeti ile ($r = 0.192$, $n = 344$, $p < 0.01$) arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Dahası, etnik kimliğin; miras kültür ile ($r = 0.682$, $n = 344$, $p < 0.01$), ev sahibi kültür ile ($r = 0.158$, $p < 0.01$) ve yaşam memnuniyeti ile ($r = 0.134$, $n = 344$, $p < 0.05$) anlamlı ve pozitif bir ilişkisi gözlenmiştir.

Bunlara ek olarak, miras kültürün; ev sahibi kültür ile ($r = 0.270$, $n = 344$, $p < 0.01$) ve yaşam memnuniyetiyle ($r = 0.158$, $n = 344$, $p < 0.01$) arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Yine ev sahibi kültür ile yaşam memnuniyeti arasında ($r = 0.305$, $n = 344$, $p < 0.01$) anlamlı ve pozitif bir ilişki gözlenmiştir. Bu sonuçlar kültürleşmenin iki yönlü olduğunu; miras kültür ile ev sahibi kültürün birbirinden bağımsız olduğunu, biriyle etkileşimde olmanın diğerinden uzaklaşma anlamına gelmediğini, aksine iki kültür arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 3, her bir değişkenin yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisini ve bunun ne kadarını açıkladığını hesaplamak için uygulanan hiyerarşik çoklu regresyon testinin sonuçlarını göstermektedir. Ön analizler yapılmış ve regresyon testi için değişkenlerin varsayımları yerine getirip getirmediği test edilmiştir. Öncelikle 344 olan örneklem sayısı, verilen dokuz bağımsız değişken için yeterli olduğu için hepsi analize dâhil edilmiştir (Tabachnick ve Fidell 2007). Bağımsız değişkenler (cinsiyet, ABD’ye geliş tarihindeki aile yapısı, dindarlık, yasal statü, sosyo-ekonomik düzey, ABD’de yaşam süresi, miras kültür ve baskın ev sahibi kültür ile etnik kimlik) bağımlı değişkenin toplamı veya bir parçası olmadığından tekillik (singularity) varsayımını karşılamaktadır. Ayrıca bağımsız değişkenler arasında yüksek oranda korelasyon ($r < 0.09$) bulunmamıştır. Çoklu doğrusallık (multi-collinearity) (Tolerance ve VIF) ise kabul edilebilir limitlerde bulunmuştur.

Tablo 3. Yaşam Memnuniyetini Açıklayan Değişkenlerin Hiyerarşik Çoklu Regresyonu

<i>Cinsiyet</i>	<i>Model 1</i>			<i>Model 2</i>			<i>Model 3</i>		
	<i>B</i>	<i>SH B^a</i>	<i>β</i>	<i>B</i>	<i>SH B</i>	<i>β</i>	<i>B</i>	<i>SH B</i>	<i>β</i>
Kadın	.08	.17	.02	.02	.17	.01	.01	.17	.00
Erkek	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>ABD'ye Geliş Tarihinde Aile Yapısı</i>									
< 18 Yaş	-.05	.28	-.01	.01	.27	.00	-.01	.27	-.00
≥ 18 Yaş ve Bekâr	-	-	-	-	-	-	-	-	-
≥ 18 Yaş ve Evli	.29	.18	.09	.38	.18	.12*	.38	.18	.12*
<i>Dindarlık</i>	.19	.04	.18***	.13	.04	.19***	.13	.04	.12***
<i>Legal Statü</i>									
ABD Vatandaşı	.34	.23	.11	.31	.23	.10	.32	.23	.10
Yeşil Kartlı	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çalışma İzinli	.25	.23	.07	.30	.23	.09	.32	.23	.09
<i>Sosyo-Ekonomik Düzey</i>									
Alt	-.15	.20	-.04	-.09	.19	-.03	-.09	.19	-.03
Orta	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Üst	.56	.22	.15*	.47	.21	.13*	.49	.21	.13*
<i>ABD'de Yaşama Süresi</i>	.02	.01	.13	.01	.01	.05	.01	.01	.06
<i>Miras Kültür</i>				-.00	.07	-.00	-.07	.09	-.06
<i>Baskın Ev sahibi Kültürü</i>				.37	.08	.28****	.37	.07	.28****
<i>Etnik Kimlik</i>							.09	.08	.08
<i>Constant</i>		4.99			2.76			2.60	
<i>F</i>		4.29			6.25			5.85	

Not: Model 1 için $R^2 = .104$, Model 2 için $\Delta R^2 = .068$, $p < 0.001$ ve Model 3 için $\Delta R^2 = .003$, $p > 0.05$ 'tir.
 a: SH B = B için Standart hata, * $P < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.005$, **** $p < 0.001$

Üç modelli hiyerarşik çoklu regresyon için cinsiyet, ABD'ye geliş tarihinde aile yapısı, dindarlık, yasal statü, sosyo-ekonomik düzey, ABD'de yaşam süresi, Türk miras kültürü ve baskın ev sahibi kültürü ile etnik kimlik bağımsız değişken iken, yaşam memnuniyeti ise araştırmanın bağımlı değişkenidir. Birinci modele demografik veriler girilirken, model 2'ye miras kültürü ve baskın ev sahibi kültürü girilmiş ve son modele de etnik kimlik değişkeni girilmiştir.

Analizin sonuçları R^2 'nin her bir model sonunda sıfırdan farklı olduğunu ortaya koymaktadır. Bütün bağımsız değişkenler analize dâhil edildikten sonra regresyon bir bütün olarak F (12,

331) = 5.85, $p < 0.001$ 'de anlamlı bir farklılık göstererek toplamda yaşam memnuniyetinin yüzde 17.5'ini açıklamaktadır.

Hiyerarşik çoklu regresyonun birinci basamağına demografik özellikler (cinsiyet, ABD'ye geliş tarihinde aile yapısı, dindarlık, yasal statü, sosyo-ekonomik düzey ve ABD'de yaşam süresi) girilmiş ve bu model istatistiki olarak yaşam memnuniyeti üzerinde, $F(9, 334) = 4.29$, $p < 0.001$ 'de anlamlı bir farklılık meydana getirmiştir. Ayrıca bu değişkenler yaşam memnuniyeti varyansının yüzde 10.4'ünü tek başlarına açıklamaktadır. Miras kültür ile baskın ev sahibi kültürü ikinci basamağa girdikten sonra, model tarafından açıklanan toplam varyans yüzde 17.2'ye yükselmiştir. Ayrıca hesaplama eklenen bu iki değişken, yaşam memnuniyeti üzerinde ($F(11, 332) = 6.27$, $p < 0.001$) anlamlı bir farklılık oluşturmuştur. Etnik kimliğin son basamağa eklenmesiyle bütün model tarafından açıklanan varyans, yüzde 17.5'e yükselmiş ve istatistiki olarak anlamlı ($F(12, 331) = 5.85$, $p < 0.001$) bir etkiye sahip olmuşlardır; fakat etnik kimlik tek başına yaşam memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etki oluşturmamıştır.

ABD'ye geliş tarihindeki aile yapısına bakıldığında, bireylerin 17 yaşından büyük ve evli olması, dindarlık dereceleri ve baskın ev sahibi kültür ile etkileşimleri istatistiki olarak yaşam memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmuşlardır. Tablo 3'te gösterildiği gibi birinci basamak yaşam memnuniyetinin toplam varyansının yüzde 10,4'ünü, ikinci basamak yüzde 17.5'ini ve son basamak da yaşam memnuniyetinin yüzde 17.5'ini açıklamaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada ABD'de yaşayan Türk göçmenlerin etnik kimlik tanımlamaları, dindarlık dereceleri, Amerika'daki yaşam süreleri, kültürleşme süreçleri ve bunların yaşam memnuniyetleri üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre Türk göçmenlerin kendilerini etnik kimlikleriyle tanımlamalarının güçlü olduğu, hem sahip oldukları Türk miras kültürü ile de Amerikan kültürü ile güçlü bağları olmasına rağmen, miras kültürlerinin daha baskın olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca Türk göçmenlerin Amerika'daki yaşam memnuniyetlerinin ortalamasının biraz üzerinde olduğu ve yaşamlarından memnun oldukları tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik ve iç tutarlılıkları da elde edilen verilerin geçerli olduğunu göstermektedir.

Değişkenler arası korelasyon analizi sonuçlarına göre, kendini etnik kimlik ile tanımlanmanın hem miras kültürü hem de Amerikan kültürü ile etkileşimle ve bunun yanı sıra yaşam memnuniyeti ile pozitif bir ilişkisi vardır. Türk göçmenlerin kendilerini etnik kimlikle tanımlanma dereceleri, onların Amerika'daki yaşam memnuniyetleri ile doğrudan ilişkilidir. Dahası, miras kültürü ile yaşam memnuniyeti arasında da benzer bir ilişki bulunmuştur. Böyle pozitif bir ilişkinin bulunması, Amerika'daki kültürel ortamın Türklerin kimlikleri ve kültürlerini yaşatmalarına engel oluşturmadığı ve Amerika'nın farklı kültürlerle toleranslı davrandığı ve çok-kültürlü bir ortamın mevcut olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Türk kültürü ile Amerikan ev sahibi kültürü arasında anlamlı pozitif bir ilişkinin olması da bu varsayımı desteklemektedir. Ayrıca ev sahibi kültürle etkileşimin artması, yaşam memnuniyetinin daha fazla yükselmesini sağlamaktadır. Ev sahibi kültürle etkileşimin artması, Türk göçmenlerin hayatlarını idame ettirmek ve gerekli günlük ihtiyaçlarını karşılamak için (örneğin dilin öğrenilmesi, ev sahibi olunması, ehliyet ve pasaport alınması)

gerekli görülmektedir. Bu anlamda Türk göçmenlerin günlük yaşamlarının kolaylaşması, genel olarak yaşam memnuniyetlerinin yükselmesini sağlamaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre demografik özelliklerinden cinsiyet, aile yapısı, Amerika'daki yasal statü ve yaşam süresi Türk göçmenlerin yaşam memnuniyetlerini tek başına açıklamakta yetersizdir. Yaşam memnuniyetinde anlamlı bir açıklamaya ulaşmak için sosyo-ekonomik düzey ve dindarlık derecelerinin önemli olduğu görülmektedir. Dahası, Türk göçmenlerin kendilerini etnik kimlikle tanımlanma derecelerinin ve miras kültürle olan etkileşimin yaşam memnuniyeti ile pozitif bir ilişkisi olmasına rağmen, tek başlarına yaşam memnuniyetini anlamlı bir şekilde açıklamamaktadırlar. Türk göçmenlerin yaşam memnuniyetinin açıklanmasında en etkili olan değişkenlerin Amerikan ev sahibi kültürü ile etkileşim ve dindarlık derecesi olduğu söylenebilir. Türk göçmenlerin dindarlık derecesinin yüksek olması ayrıca dini aktivitelerini rahatça yerine getirdikleri varsayılabilir. Bu aktiviteler Türk göçmenleri hem miras kültür hem de ev sahibi kültürden sosyal destek almalarını sağlamakta yaşam memnuniyetlerini artırmaktadır. Buna rağmen ev sahibi kültürle artan etkileşim ve artan dindarlık yaşam memnuniyetini pozitif yönde etkilese de örneklemimizin Amerika'daki yaşam memnuniyetinin yalnızca yüzde 17.5'ini açıklamaktadır.

Sonuç olarak Türk göçmenlerin Amerika'daki yaşam memnuniyetleri ile etnik tanımlanma derecesi, yaşam süresi, dindarlık derecesi, miras kültür ve ev sahibi kültürle etkileşim arasında pozitif ve doğrusal bir ilişki mevcuttur. Ayrıca sahip olunan miras kültür ile Amerikan ev sahibi kültürle kültürleşmenin birbirinden bağımsız olduğu ve bu iki kültürün birbirinin alternatifi olmadığı, dahası birbirini tamamladığı görülmektedir. Dolayısıyla araştırma sonucunda Amerika'da entegrasyonun, asimilasyondan daha güçlü bir kültürel etkileşim süreci olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Berry, John W. 1970. "Marginality, Stress and Ethnic Identification in an Acculturated Aboriginal Community." *Journal of Cross-Cultural Psychology* 1 (3): 239-252.
- Berry, John W. 2005. "Acculturation: Living Successfully in Two Cultures." *International Journal of Intercultural Relations* 29 (6): 697-712.
- Berry, John W., Uichol Kim, Thomas Minde, and Doris Mok. 1987. "Comparative Studies of Acculturative Stress." *International Migration Review* 21 (3, Special Issue: Migration and Health): 491-511.
- Birman, Dina, Edison J. Trickett, and Andrey Vinokurov. 2002. "Acculturation and Adaptation of Soviet Jewish Refugee Adolescents: Predictors of Adjustment Across Life Domains." *American Journal of Community Psychology* 30 (5): 585-607.
- Borjas, George J. 1989. "Economic Theory and International Migration." *International Migration Review* 23 (3): 457-485.
- Brislin, Richard W. 1986. "The Wording and Translation of Research Instruments." In *Field Method in Cross-Cultural Research and Methodology Series*, edited by Walter J. Lonner and John W. Berry. Vol. 8, 137-164. Thousand Oaks, California: Sage Publications.

- Brubaker, Rogers, Mara Loveman, and Peter Stamatov. 2004. "Ethnicity as Cognition." *Theory and Society* 33 (1): 31-64.
- Bostancı, G. Ç. 2014. "Amerika'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları." *Bilig* 70:105.
- Department of Economic and Social Affairs Population Division of United Nations. 2013. *International Migration Report 2013*.
- Diener, Ed, Robert A. Emmons, Randy J. Larsen, and Sharon Griffin. 1985. "The Satisfaction with Life Scale." *Journal of Personality Assessment* 49 (1): 71-75.
- Dimitrova, Radosveta, Michael Bender, Athanasios Chasiotis, and Van de Vijver, Fons J.R. 2013. "Ethnic Identity and Acculturation of Turkish-Bulgarian Adolescents." *International Journal of Intercultural Relations* 37 (1): 1-10.
- Farver, Jo Ann M., Sonia K. Narang, and Bakhtawar R. Bhadha. 2002. "East Meets West: Ethnic Identity, Acculturation, and Conflict in Asian Indian Families." *Journal of Family Psychology* 16 (3): 338.
- Friedman, Mike and Vassilis Saroglou. 2010. "Religiosity, Psychological Acculturation to the Host Culture, Self-Esteem and Depressive Symptoms among Stigmatized and Non-Stigmatized Religious Immigrant Groups in Western Europe." *Basic and Applied Social Psychology* 32(2):185-195.
- Hovey, Joseph D. 2000a. "Acculturative Stress, Depression, and Suicidal Ideation in Mexican Immigrants." *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology* 6(2):134-151.
- Koydemir, Selda. 2013. "Acculturation and Subjective Well-being: The Case of Turkish Ethnic Youth in Germany." *Journal of Youth Studies* 16 (4): 460-473.
- Liebkind, Karmela and Inga Jasinskaja-Lahti. 2000. "Acculturation and Psychological Well-being among Immigrant Adolescents in Finland: A Comparative Study of Adolescents from Different Cultural Backgrounds." *Journal of Adolescent Research* 15 (4): 446-469.
- Mahmud, S. H. and Axel Schölmerich. 2011. "Acculturation and Life Satisfaction: Immigrants in Germany." *Psychology Research* 1 (4): 278-286.
- Morawa, Eva, and Yesim Erim. 2014. "Acculturation and Depressive Symptoms among Turkish Immigrants in Germany." *International Journal of Environmental Research and Public Health* 11 (9): 9503-9521. doi:10.3390/ijerph110909503.
- Neto, Félix. 2001. "Satisfaction with Life among Adolescents from Immigrant Families in Portugal." *Journal of Youth and Adolescence* 30 (1): 53-67.
- Organista, Pamela B., Gerardo Marin, and Kevin M. Chun. 2010. "Acculturation." In *The Psychology of Ethnic Groups in the United States*, edited by Pamela B. Organista, Gerardo Marin and Kevin M. Chun, 99-134. Thousand oaks, California: Sage Publications.
- Pallant, Julie. 2011. *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis using SPSS*. China: Allen and Unwin.

- Phinney, Jean S. 1992. "The Multigroup Ethnic Identity Measure: A New Scale for use with Diverse Groups." *Journal of Adolescent Research* 7 (2): 156-176.
- Redfield, Robert, Ralph Linton, and Melville J. Herskovits. 1936. "Memorandum for the Study of Acculturation." *American Anthropologist* 38 (1): 149-152.
- Ryder, Andrew G., Lynn E. Alden, and Delroy L. Paulhus. 2000. "Is Acculturation Unidimensional or Bidimensional? A Head-to-Head Comparison in the Prediction of Personality, Self-Identity, and Adjustment." *Journal of Personality and Social Psychology* 79 (1): 49-65.
- Tabachnick, Barbara G., and Linda S. Fidell. 2007. *Using Multivariate Statistics*. 5th ed. Boston: Pearson/Allyn & Bacon.
- The Social Science Research Council. 1954. "Acculturation: An Exploratory Formulation Summer Seminar on Acculturation." *American Anthropologist* 56 (6, Part 1): 973-1000.
- The United States Census Bureau. "Selected Population Profile in the United States.", accessed July 28, 2015, http://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_12_3YR_S0201&prodType=table.
- Trimble, Joseph E. 2003. "Introduction: Social Change and Acculturation." In *Acculturation: Advances in Theory, Measurement, and Applied Research*, edited by Kevin M. Chun, Pamela B. Organista and Gerardo Marin, 3-13. Washington DC: American Psychological Association.
- Van Oudenhoven, Jan P. 2006. "Immigrants." In *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*, edited by David L. Sam and John W. Berry, 163-180. New York: Cambridge University Press.
- Vedder, Paul, and Erkki Virta. 2005. "Language, Ethnic Identity, and the Adaptation of Turkish Immigrant Youth in the Netherlands and Sweden." *International Journal of Intercultural Relations* 29 (3): 317-337.
- Virta, Erkki, David L. Sam, and Charles Westin. 2004. "Adolescents with Turkish Background in Norway and Sweden: A Comparative Study of their Psychological Adaptation." *Scandinavian Journal of Psychology* 45 (1): 15-25.
- Ward, Colleen. 2006. "Acculturation, Identity and Adaptation in Dual Heritage Adolescents." *International Journal of Intercultural Relations* 30 (2): 243-259.
- Zagefka, Hanna and Rupert Brown. 2002. "The Relationship between Acculturation Strategies, Relative Fit and Intergroup Relations: Immigrant-Majority Relations in Germany." *European Journal of Social Psychology* 32 (2): 171-188.